

Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017

Předkladatel: ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu

Praha říjen 2014

Obsah

1. Úvod	3
2. Vymezení základní oblasti.....	4
2.1. Priority vládního boje s korupcí	5
2.1.1. Výkonná a nezávislá exekutiva.....	5
2.1.2. Transparentnost a otevřený přístup k informacím.....	5
2.1.3. Hospodárné nakládání s majetkem státu.....	6
2.1.4. Rozvoj občanské společnosti	7
3. Nástroje boje s korupcí na vládní úrovni.....	8
3.1. Zhodnocení korupčních rizik.....	8
3.2. Akční plány	8
4. Aktéři a instituce boje s korupcí na vládní úrovni.....	9
4.1. Vláda.....	9
4.2. Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu	9
4.3. Rezorty.....	9
4.4. Rada	10
4.5. Mezirezortní koordinační skupina.....	10
4.6. Útvar	10
5. Hodnocení vládního boje s korupcí	12
6. Shrnutí	13

1. Úvod

Korupce představuje závažný celospolečenský problém, který negativně ovlivňuje fungování státu, podkopává důvěru občanů v demokratický právní stát a má nepříznivé dopady na ekonomiku. Současná vládní koalice ČSSD, hnutí ANO 2011 a KDU-ČSL deklaruje své politické odhodlání uskutečňovat realistická a cílená protikorupční opatření v průběhu svého mandátu. Důsledné prosazování vládní politiky boje s korupcí musí vést především ke zlepšení právního prostředí a celkově přispět ke kultivaci politické kultury v České republice.

Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 (dále jen „Koncepce“) je předkládána v návaznosti na usnesení vlády ze dne 4. června 2014 č. 418, jímž byl schválen koncepční dokument s názvem *Základní směry boje s korupcí na vládní úrovni* (dále jen „Základní směry“), a spočívá rovněž na platných mezinárodních závazcích¹ České republiky (dále jen „ČR“). Koncepce rozvádí teze zakotvené v Základních směrech a má za cíl definovat mantinely vládní politiky boje s korupcí, zejména stanovit účinné nástroje, formulovat základní obsah jednoletých akčních plánů pro boj s korupcí (dále jen „akční plány“) a vymezit jejich institucionální rámec.

Předkládaná Koncepce je od roku 1999 v pořadí již pátým vládním protikorupčním strategickým materiálem.² Předchozí dokumenty nelze opomenout zejména s ohledem na charakteristiku specifik korupce v ČR, způsobů měření míry korupce i obsahové vymezení základních popisovaných problémů, jelikož ty se v podstatě nezměnily a je třeba na ně reagovat i v současnosti.

¹ ČR se zavázala vytvářet strategie a preventivní opatření proti korupci (články 5 a 6 Úmluvy OSN proti korupci). Vzhledem k samotné Koncepci se jedná o Doporučení č. III Prvního hodnotícího kola Skupiny států proti korupci (dále jen „GRECO“) při Radě Evropy z roku 2003, podle něhož by každá vládní koncepce měla být zpracována tak, aby: „(i) byly jasně identifikovány orgány odpovědné za její implementaci a koordinaci s dalšími relevantními orgány, (ii) aby byla jasně určena řada velmi konkrétních a měřitelných cílů včetně podrobných kroků nutných k jejich dosažení, (iii) a aby bylo zvyšováno povědomí [o této Koncepci] jak napříč českými veřejnými institucemi (zejména prostřednictvím těch, které se zabývají její implementací), tak i širokou veřejností.“

² Usnesení vlády ze dne 17. února 1999 č. 125+P k Vládnímu programu boje proti korupci v České republice a ke Zprávě o korupci v České republice a o možnostech účinného postupu proti tomuto negativnímu společenskému jevu; usnesení vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199 o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011; usnesení vlády ze dne 5. ledna 2011 č. 1 o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012; usnesení vlády ze dne 16. ledna 2013 č. 39 o Strategii vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014.

2. Vymezení základní oblasti

Ani po patnácti letech existence vládního boje s korupcí nedošlo v oblastech, které mohou jednotliví členové vlády bezprostředně ovlivnit, k výraznému posunu k lepšímu. Aby byl tento trend zvrácen, rozhodla se vláda v první řadě věnovat oblasti, na kterou může nejlépe dosáhnout. Tento oproti minulému období o mnoho cílenější přístup má přesvědčit veřejnost, že boj s korupcí na vládní úrovni není jen pouhou frází a že vláda skutečně začne u sebe. Základní ohniskovou oblast vládního boje s korupcí proto představuje **veřejná správa s důrazem na státní správu**. V následujícím tříletém období se tak pozornost zaměří především na ústřední orgány státní správy.

Oproti posledním dvěma strategiím záměrně dochází k zúžení okruhu priorit vládního boje s korupcí, a tudíž i k tematické redukci protikorupčních opatření. Důvody tohoto obratu nespočívají v tom, že by vládní koncepce neměly ze své podstaty řešit žádné jiné oblasti kromě ústředních orgánů státní správy nebo že by v ostatních oblastech mimo státní správu neexistovalo riziko korupčního prostředí, nýbrž jsou důsledkem negativních zkušeností s příliš rozsáhlými protikorupčními strategiemi.

Zdroje základní ohniskové oblasti představují programové dokumenty této koaliční vlády.³ Zároveň je třeba reflektovat mezinárodní angažmá ČR v oblasti boje s korupcí. Konkrétně se jedná o členství v rámci Skupiny států proti korupci (GRECO) při Radě Evropy,⁴ účast na iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)⁵ a v neposlední řadě je problematika řešena také v rámci Evropské unie,⁶ Organizace spojených národů⁷ a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).⁸ Průnik programových dokumentů a dosud nesplněných mezinárodních závazků ČR se objevuje například v oblasti **střetu zájmů**, v obecném požadavku na **odpolitizování veřejné správy**, v dosud nedostatečné **ochraně oznamovatelů korupce**, v oblasti **zadávání veřejných zakázek** či v úsilí o vyšší **transparentnost financování politických stran**, tedy v tématech, která nejsou v ČR dlouhodobě uspokojivě vyřešena.⁹

Dílčí nástroje ohniskové oblasti představují plány legislativních prací vlády a plány nelegislativních úkolů vlády (v období let 2015 až 2017) včetně souhrnu samostatných protikorupčních opatření, které v tomto volebním období uskuteční jednotlivá ministerstva a další ústřední orgány státní správy ve svých institucích.

³ Programové prohlášení vlády České republiky (Praha, únor 2014) a programová část Koaliční smlouvy mezi ČSSD, hnutím ANO 2011 a KDU-ČSL na volební období 2013–2017, dostupné na http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/programove_prohlaseni_unor_2014.pdf.

⁴ Dostupné na http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/default_en.asp.

⁵ Dostupné na <http://www.opengovpartnership.org/>.

⁶ Zejména se jedná o činnost Evropské komise, například Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF). V únoru 2014 vydala Komise první Zprávu o boji proti korupci v EU [COM (2014) 38 final]. Hodnocení jednotlivých členských států má probíhat v pravidelném dvouletém intervalu.

⁷ Úmluva OSN proti korupci.

⁸ Úmluva OECD proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích.

⁹ Doporučení VI, VII a IX Druhého kola hodnocení GRECO a doporučení I až IX Třetího kola hodnocení GRECO.

2.1. Priority vládního boje s korupcí

Vládní politiku boje s korupcí v rámci základní ohniskové oblasti veřejná správa charakterizují čtyři dílčí tematické okruhy, které vyplývají z programových dokumentů koaliční vlády, respektive z mezinárodních závazků ČR. Představují **nepřekročitelné obsahové minimum** budoucích akčních plánů na jednotlivé roky. Předpokládá se, že do akčních plánů mohou být zařazena další protikorupční opatření i mimo tento stanovený rámec, například spadající do působnosti orgánů činných v trestním řízení, ústavních institucí či soukromého sektoru.

2.1.1. Výkonná a nezávislá exekutiva

*Kvalitní, transparentní a korupci odolávající veřejná správa představuje pro současnou koaliční vládu základ dobrého fungování státu, jehož posláním je služba občanům a obhajoba veřejného zájmu. Vláda se zavazuje, že prosadí přijetí funkčního a kvalitního **zákona o státní službě**. Tento zákon musí zajistit plné odpolitizování státní správy, jasně definovat kritéria pro přijímání a odměňování úředníků, vytyčit podmínky kariérního postupu a zajistit vysokou úroveň vzdělanosti úředníků.*

Neméně důležitou součástí dalších kroků v této prioritní oblasti je zaměření se na důsledné uvádění zákona do praxe, a to prostřednictvím implementace řady dalších dílčích opatření, kterými dojde k posílení nezávislosti, profesionality a stability ve státní službě a celkově budou přispívat k její lepší výkonnosti a stabilitě.¹⁰

Vláda prosadí nový zákon o státním zastupitelství, který zajistí nezávislost státních zástupců a jejich odpovědnost při vyšetřování trestných činů, například stanovením pevného funkčního období pro vedoucí státního zástupce a omezením možnosti jejich odvolání na přesně stanovené důvody a na rozhodnutí nezávislého kárného senátu. Součástí nové legislativy bude vytvoření systémových a organizačních předpokladů pro specializaci v boji se závažnou hospodářskou a finanční kriminalitou a všemi podobami organizovaného zločinu včetně korupce.

2.1.2. Transparentnost a otevřený přístup k informacím

*Cílem vlády je posilovat veřejnou kontrolu prostřednictvím **důsledného dodržování principu transparentnosti činnosti veřejné správy**, zajištění **přehlednosti procesů** a zapojení dalších relevantních politických aktérů.*

Vláda podnikne kroky k posílení transparentnosti legislativního prostředí, například prostřednictvím zajištění uživatelsky přívětivého přístupu občanů ke všem právním předpisům díky projektu **elektronické Sbírký zákonů a Sbírký mezinárodních smluv**, jež budou dostupné každému občanovi na internetu. Posilování transparentnosti rozhodovacích a legislativních procesů má minimalizovat prostor pro skryté lobbování za parciální zájmy. Bude také podporován otevřený

¹⁰ Tento úkol přímo souvisí s jedním ze tří závazků vyplývajících z členství ČR v OGP, dokument Zhodnocení plnění Akčního plánu České republiky „Partnerství pro otevřené vládnutí“ v roce 2012 a jeho aktualizace, dostupné na <http://www.korupce.cz/assets/partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti/Zhodnoceni-AP-OGP-2012.pdf>.

přístup občanů k informacím, a to na základě zefektivnění systému svobodného přístupu k informacím a zpřístupnění dat a informací na internetu.¹¹

Mezi priority v tomto okruhu patří předložení novely **zákona o střetu zájmů**, která zavede elektronické vyplňování a zveřejňování majetkových přiznání politiků tak, aby k nim veřejnost měla snadný přístup. Majetkové přiznání se bude podávat i ke dni nástupu do funkce.

Vláda bude usilovat o zpřísnění systému **financování politických stran** zavedením výdajového limitu pro volební kampaně a uzákoněním limitu pro dary od fyzických a právnických osob. Veškeré příjmy a výdaje volebních kampaní pak musí jít přes transparentní účty.

Dále bude předložen **zákon o centrálním registru** všech smluv uzavřených veřejnou správou nad určitý minimální finanční limit (zveřejnění se nebude týkat citlivých dat). Tento registr bude dostupný na internetu. Vláda taktéž vytvoří nediskriminační a transparentní podmínky při získávání smluv mezi zdravotními pojišťovnami a zdravotnickými zařízeními. Zajistí veřejný přístup ke všem smlouvám zdravotních pojišťoven a veřejný přístup k obchodním smlouvám zdravotnických zařízení a zdravotních pojišťoven jako prevenci předražených nákupů, přičemž součástí bude i zřízení dozorového orgánu nad toky zdravotního pojištění.

Budou vytvořeny závazné standardy pro **nominace zástupců státu** do obchodních společností a státních podniků včetně stanovení zásad pro odměňování jejich managementu.

2.1.3. Hospodárné nakládání s majetkem státu

Vláda vyhlásila *nesmlouvavý boj proti všem formám korupce* s důrazem na důsledné prosazení *průhlednosti rozhodování o peněžích daňových poplatníků*.

V rámci tohoto prioritního okruhu se bude například zasazovat o zákaz pro stát obchodovat s firmami s nejasným vlastníkem, odstranění všech forem plýtvání veřejnými prostředky, elektronizaci faktur ve státní sféře a transparentní zveřejňování výdajů placených z peněz daňových poplatníků, včetně zakázek malého rozsahu, posílení řídicího a kontrolního systému veřejné správy a rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu.

U veřejných zakázek dojde k revizi efektivity procesu jejich zadávání. Vláda připraví nový **zákon o veřejných zakázkách**, který bude reflektovat moderní trendy zadávání v Evropské unii a který sladí požadavky na důslednou transparentnost zadávacích řízení s cílem zamezit korupci a zajistit výběr optimálního dodavatele a rovněž podpoří vzdělávání začínajících podnikatelů a zjednodušením zákona o zadávání veřejných zakázek i jejich přístup k veřejným zakázkám.

Prioritou je také oblast řešení vlastnické struktury dodavatelů. Bude předložen návrh zákona, který vedle akcí na majitele zajistí **transparentnost vlastnictví** i u společností s akciemi na jméno a umožní oprávněným státním orgánům zjistit majitele akcií společnosti po celou dobu její existence. Informace o vlastnické struktuře budou zpřístupněny veřejnosti s výjimkou zákonem stanovených omezení.

Vláda podpoří **centrální nákupy a elektronické aukce** ve veřejném sektoru, zamezí plýtvání v oblasti zadávání služeb veřejnou správou a zavede elektronizaci fakturace pro instituce státní správy a jejich dodavatele.

¹¹ Závazky vyplývající z členství ČR v OGP.

V kontextu výše uvedených kroků je neméně důležité schválení návrhu na **rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu** vládou tak, aby mohl kontrolovat veškeré výdaje veřejných rozpočtů při současném odstranění duplicit kontrolních systémů. Vláda vytvoří nový **zákon o vnitřním řízení a kontrole**, který nahradí nefunkční finanční kontrolu a nedostatečnou působnost Nejvyššího kontrolního úřadu, posílí manažerskou zodpovědnost a funkční nezávislý audit. Záměrem je, aby byla většina výdajů kontrolována již před proplacením faktur. Celkově bude usilovat o vytvoření účinných řídicích a kontrolních systémů na programové období 2014–2020 tak, aby vedly k nastavení férových podmínek a zjednodušení administrativy pro žadatele.

2.1.4. Rozvoj občanské společnosti

Vláda se zavázala podporovat *rozvoj občanské společnosti, činnosti nestátních neziskových organizací a účast občanů na rozhodování a správě veřejných záležitostí jako nezbytné součásti funkčního demokratického právního státu.*

Jedním z konkrétních výrazů aktivního občanství je oznamování korupce. Vláda tudíž přijme legislativní řešení **ochrany oznamovatelů korupce** (whistleblowerů). Vedle cílené legislativní činnosti a represe bude vládní politika boje s korupcí spočívat v preventivním působení, a to prostřednictvím vzdělávání a dalších podpůrných aktivit zaměřených na oblast základního a středního vzdělávání a dále na zaměstnance veřejné správy.

3. Nástroje boje s korupcí na vládní úrovni

3.1. Zhodnocení korupčních rizik

V rámci vládního boje s korupcí má legislativní činnost zásadní význam. Nejedná se pouze o přípravu nových či novelizaci stávajících právních norem ve smyslu implementace konkrétních protikorupčních opatření. Nezbytnou součástí legislativního procesu v širším slova smyslu představuje také analýza systémových korupčních rizik v konkrétně vymezených právních oblastech orientovaná na podstatnou redukci stávajícího prostoru pro korupci i důkladná analýza možných korupčních rizik ve vybraných připravovaných právních normách (protikorupční legislativa) s cílem korupci předcházet. Stejně tak důležité je i kritické vyhodnocení v minulosti přijímaných opatření jako podkladu pro legislativní změny.

Pozornost v oblasti legislativy bude zaměřena na důsledné využívání **nástroje zhodnocení korupčních rizik podle Legislativních pravidel vlády**,¹² přičemž se bude jednat jak o jeho důkladnou a plošnou aplikaci v rámci mezirezortního připomínkového řízení, tak také o cílenou a partikulární aplikaci, která bude realizována především na základě podnětů Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „Rada“),¹³ jež se bude mimo jiné zabývat návrhy připravované protikorupční legislativy. Vztah mezi zhodnocením korupčních rizik a činností Rady tak bude komplementární. Rada bude vycházet z provedeného zhodnocení korupčních rizik, které může být doplněno o expertní vhled.

3.2. Akční plány

Místo obsáhlých strategií mají být klíčovým nástrojem protikorupčního boje vlády jednoleté akční plány. Budou obsahovat vybraná protikorupční opatření legislativní a nelegislativní povahy, která budou v daném období jednotlivé rezorty v rámci vládní politiky boje s korupcí realizovat. Akční plány budou projednány v Radě a připomínková místa se k jejich obsahu vyjádří v rámci mezirezortního připomínkového řízení před jejich předložením na program jednání vlády.

S ohledem na popsany způsob vzniku akčních plánů nelze zcela předjímat jejich obsah. Z důvodu zamezení nahodilosti proto stanovuje tato Koncepce jako povinné obsahové minimum akčních plánů výše uvedené vládní priority boje s korupcí. Na základě rozhodnutí vlády může být v jednotlivých akčních plánech vymezená oblast rozšířena, nikoliv však zúžena. Nová témata či modifikované přístupy ke stávajícím nevyřešeným otázkám se mohou objevit v činnosti Rady a jejich pracovních komisích, resp. pracovních komisích předsedy Rady.

¹² Dostupné na http://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/legislativni-pravidla/LPV_uplne-zneni.pdf.

¹³ Usnesení vlády ze dne 30. července 2014 č. 629 o zřízení Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí a o statutu a jednacím řádu této Rady.

4. Aktéři a instituce boje s korupcí na vládní úrovni

Aktéry vládního boje s korupcí jsou vláda, ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, ministerstva, respektive další ústřední orgány státní správy (dále jen „rezorty“), Rada, Mezirezortní koordinační skupina pro boj s korupcí (dále jen „Mezirezortní koordinační skupina“) a útvar Úřadu vlády ČR, do jehož působnosti náleží boj s korupcí na vládní úrovni.

Operativní výkon boje s korupcí (represivní a preventivní povahy) realizují k tomu určené orgány, zejména orgány činné v trestním řízení či rezortní speciální útvary, například Finanční analytický útvar Ministerstva financí nebo společný tým Kobra Ministerstva financí a Ministerstva vnitra.

4.1. Vláda

Těžištěm činnosti vlády v oblasti boje s korupcí jsou preventivní opatření legislativní i nelegislativní povahy, o kterých lze rozhodovat na kolektivním principu. Konkrétní nástroje boje s korupcí představují jednoleté akční plány a zhodnocení korupčních rizik v připravovaných právních předpisech. Kromě rozhodovací pravomoci má vláda úlohu dohledu nad využíváním zmíněných nástrojů a širokou koordinační působnost. Ačkoliv nemůže být faktické potírání korupce s ohledem na kolektivní charakter vlády předmětem jejího rozhodovacího procesu, je i represe nedílnou součástí boje s korupcí na vládní úrovni.

4.2. Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu

Na základě usnesení vlády ze dne 30. července 2014 č. 629 byl pověřen koordinací boje s korupcí na vládní úrovni ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu (dále jen „ministr“). Tímto aktem byla založena pravomoc ministra předkládat vládě návrh koncepce boje s korupcí na vládní úrovni, návrhy budoucích jednoletých akčních plánů a další informace a podněty o protikorupčních opatřeních v ČR. Ministr je předsedou Rady jako poradního orgánu vlády pro oblast boje s korupcí.

4.3. Rezorty

Rezorty jsou klíčovou součástí vládního boje s korupcí. V mezirezortním připomínkovém řízení se spolupodílejí na tvorbě a obsahu koncepčních protikorupčních materiálů a jednoletých akčních plánů, které ve své působnosti realizují. Rezorty spolupracují s Radou zejména při projednávání vybraných návrhů právních předpisů z hlediska zhodnocení korupčních rizik. Zástupci věcně příslušných rezortů budou členy pracovních komisí Rady či předsedy Rady.

Nad rámec vládního boje s korupcí realizují rezorty (respektive ministři a vedoucí dalších ústředních orgánů státní správy) ve svých institucích vlastní preventivní protikorupční a jiná nelegislativní opatření (například rezortní interní protikorupční programy). Jejich výsledky budou projednány v Radě a následně předloženy vládě k informaci či k uložení konkrétního opatření.

Součástí rezortů jsou také represivní složky, zejména orgány činné v trestním řízení. Jde o operativní orgány, jejichž činnost (v mezích legality) nelze koordinovat kolektivním orgánem, tedy vládou, nýbrž výhradně rezortně. Jejich úloha v rámci boje s korupcí na vládní úrovni se netýká jen možného poskytování informací o jejich vlastní každodenní činnosti, nýbrž i hledání oblastí, které by vláda mohla legislativně či fakticky v oblasti represe regulovat. Typicky půjde o návrhy na legislativní změny nebo opatření související s materiálním či jiným zabezpečením těchto orgánů.

4.4. Rada

Rada je základní institucí vládního boje s korupcí. Má celkem 18 členů a jsou v ní reprezentativně zastoupeny všechny podstatné složky boje s korupcí v ČR: vybraní ministři,¹⁴ zástupci orgánů činných v trestním řízení,¹⁵ územních samospráv,¹⁶ dalších významných institucí,¹⁷ neziskového sektoru, akademické sféry a odborné veřejnosti. Jejich členství v Radě bezesporu přinese řadu konkrétních návrhů při identifikaci oblastí, v nichž by vláda mohla využít svých legislativních i výkonných pravomocí.

Činnosti Rady lze z časového i věcného hlediska rozdělit na dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé. K dlouhodobým, tedy koncepčním, činnostem náleží především spolupráce dokumentů boje s korupcí na vládní úrovni. Typickou střednědobou aktivitou Rady bude příprava jednoletého akčního plánu, zatímco krátkodobé činnosti souvisí s aktuálním plánem legislativních prací vlády a dalšími úkoly, kterými vláda tento poradní orgán pověří. V rámci krátkodobých činností by Rada měla především projednávat vybrané návrhy právních norem s ohledem na jejich možná korupční rizika.

4.5. Mezirezortní koordinační skupina

Mezirezortní koordinační skupina je pracovní skupina, jejíž úlohou je doplňkové působení k činnosti Rady a především zajištění součinnosti všech zainteresovaných ústředních orgánů státní správy pro co nejúčinnější koordinaci a realizaci vládní protikorupční politiky. Jejimi členy jsou zástupci delegovaní ze všech rezortů a dalších významných státních institucí.

4.6. Útvar

Velmi důležitou složku v oblasti vládního boje s korupcí představuje útvar Úřadu vlády ČR (dále jen „útvar“). Jedná se o Oddělení boje s korupcí, které je součástí Odboru koncepce legislativy a státu v rámci Sekce Legislativní rady vlády, a spadá tak do organizační struktury ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu. Do působnosti útvaru náleží koordinace boje s korupcí na vládní úrovni, přičemž existující organizační uspořádání podporuje i koordinaci konkrétních legislativních opatření v oblasti boje s korupcí.

¹⁴ Místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace, ministr vnitra, ministr financí a ministryně spravedlnosti jsou místopředsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí.

¹⁵ Nejvyšší státní zástupce, ředitel Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování, ředitel Generální inspekce bezpečnostních sborů.

¹⁶ Předseda Asociace krajů ČR, předseda Svazu měst a obcí ČR.

¹⁷ Prezident Hospodářské komory ČR, veřejná ochránkyně práv.

S ohledem na zařazení útvaru do Sekce Legislativní rady vlády je jeho činnost (podobně jako u ostatních útvarů v této sekci) primárně spojena s legislativním procesem, zejména s analýzou korupčních rizik předkládaných návrhů právních norem. Útvar zajišťuje pro Radu a její činnost relevantní administrativní a technickou podporu a dále zajišťuje odbornou a analytickou činnost v této oblasti. Útvar připravuje návrh plánu činnosti Rady, návrhy koncepčních dokumentů a akčních plánů boje s korupcí. Dále doporučuje, které návrhy právních norem budou v Radě projednány z důvodu možných korupčních rizik.

Vedle činnosti Rady zajišťuje činnost jejích pracovních komisí. V souvislosti s realizací akčních plánů komunikuje s gestory jednotlivých úkolů a celý proces koordinuje. Sleduje pokrok dosažený při implementaci akčních plánů a pravidelně o něm informuje Radu. Na webové stránce www.korupce.cz zveřejňuje výsledky boje s korupcí na vládní úrovni a informuje veřejnost. Také komunikuje s podobnými útvary v zahraničí a mezinárodními organizacemi zabývajícími se bojem s korupcí.

Významná úloha útvaru spočívá v prohlubování a šíření poznatků o prevenci korupce, kterou využívají jednotliví aktéři a instituce boje s korupcí na vládní úrovni, veřejné školské instituce i neziskový sektor. Poskytuje rovněž nezbytnou součinnost rezortům při přípravě vnitřních protikorupčních norem. Útvar je orgánem pro prevenci korupce podle článku 6 Úmluvy OSN proti korupci a plní závazky vyplývající z této úmluvy.

5. Hodnocení vládního boje s korupcí

Výsledkem boje s korupcí na vládní úrovni by mělo být faktické snížení míry korupce i jejího subjektivního vnímání v ČR. K naplnění tohoto obecného cíle může dojít jen tehdy, pokud jsou nástroje boje s korupcí na vládní úrovni efektivní, což nutně vyžaduje aktivní součinnost jednotlivých rezortů a především dostatek politické vůle prosazovat protikorupční opatření.

Vláda si v boji s korupcí stanovila dva základní nástroje, kterými jsou **zhodnocení korupčních rizik a akční plány**. Cílem procesu zhodnocení korupčních rizik by mělo být co možná největší omezení systémových korupčních rizik v právním řádu ČR. Hodnocení úspěšnosti tohoto cíle je možné činit příkladně na základě výzkumu veřejného mínění u určitých cílových skupin obyvatelstva na počátku a na konci tohoto volebního období (například státní zaměstnanci a zaměstnanci ve vztahu k ochraně oznamovatele, podnikatelé ve vztahu k veřejným zakázkám či neziskový sektor ve vztahu k transparentnosti legislativního procesu).

Jednoletý akční plán se selektivně zaměří na prioritní okruhy v připravované a stávající legislativě s cílem eliminovat latentní i existující korupční rizika. Plnění a účinnost akčního plánu by následně měly být podrobně hodnoceny zástupci neziskového sektoru zabývajícími se bojem s korupcí. Metodika nezávislého kontrolního hodnocení akčních plánů bude vytvořena Radou ve spolupráci s neziskovým sektorem.

Realizace protikorupčních opatření v jednotlivých akčních plánech a důsledná aplikace zhodnocení korupčních rizik by se měly pozitivně promítnout rovněž do vnímání korupce a její celkové míry ve společnosti. Změna však nenastane okamžitě v přímé návaznosti na přijatá konkrétní protikorupční opatření, nýbrž až po určitém časovém úseku. Vláda bude usilovat o to, aby se ke konci roku 2017 ČR umístila na lepším než současném 57. místě celosvětově a 22. místě ve srovnání s ostatními členskými státy EU podle Indexu vnímání korupce (CPI).¹⁸

¹⁸ Dostupné na <http://cpi.transparency.org/cpi2013/results/>.

6. Shrnutí

Předkládaná Koncepce představuje **realistický základ** pro vládní politiku boje s korupcí. Nejdůležitějším aktérem je reprezentativně složená Rada, která byla pověřena koordinací a naplňováním protikorupční politiky v následujícím tříletém období. K boji s korupcí mají sloužit dva základní nástroje – zhodnocení korupčních rizik u právních norem mající zejména preventivní charakter a jednoleté akční plány připravované Radou. Výchozí obsahový rámec akčních plánů je vymezen základní ohniskovou oblastí, kterou je **veřejná správa, a to s důrazem na státní správu, a vládními prioritami pro boj s korupcí**. V jednotlivých akčních plánech budou představena protikorupční opatření legislativního i nelegislativního charakteru, která budou v daném období jednotlivé rezorty v rámci vládní politiky boje s korupcí realizovat.

Dosavadní institucionalizovaný boj s korupcí na vládní úrovni zatím nenaplnil očekávání české veřejnosti. Vláda považuje boj s korupcí za svůj významný úkol a deklaruje dostatek politické vůle nezbytné pro účinné prosazení protikorupčních opatření v praxi. Důsledné prosazování vládní politiky boje s korupcí musí vést **ke zlepšení právního prostředí v ČR, zvyšování důvěry v rozhodovací procesy a celkovému snížení míry korupce v české společnosti**.